

202. Ἡ καὶ ἂν μὴ σοφόν, ἀμαθές; ἢ οὐκ ἦσθησαι ὅτι ἔστιν τι μεταξύ σοφίας καὶ ἀμαθίας; Τί τοῦτο; Τὸ ὀρθὰ δοξάζειν καὶ ἄνευ τοῦ ἔχειν λόγον δοῦναι οὐκ οἶσθ', ἔφη, ὅτι οὔτε ἐπίστασθαί ἐστιν—ἄλογον γὰρ προᾶγμα πῶς ἂν εἶη ἐπιστήμη; —οὔτε ἀμαθία—τὸ γὰρ τοῦ ὄντος τυγχάνον πῶς ἂν εἶη ἀμαθία; —ἔστι δὲ δήπου τοιοῦτον ἡ ὀρθὴ δόξα, μεταξύ φρονήσεως καὶ ἀμαθίας. Ἀληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. (b) Μὴ τοίνυν ἀνάγκαζε ὃ μὴ καλόν ἐστιν αἰσχρὸν εἶναι, μηδὲ ὃ μὴ ἀγαθόν, κακόν. οὔτω δὲ καὶ τὸν Ἑρωτα ἐπειδὴ αὐτὸς ὁμολογεῖς μὴ εἶναι ἀγαθὸν μηδὲ καλόν, μηδὲν τι μᾶλλον οἴου δεῖν αὐτὸν αἰσχρὸν καὶ κακόν εἶναι, ἀλλὰ τι μεταξύ, ἔφη, τούτοις. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, ὁμολογεῖται γε παρὰ πάντων μέγας θεὸς εἶναι. Τῶν μὴ εἰδόντων, ἔφη, πάντων λέγεις, ἢ καὶ τῶν εἰδόντων; Συμπάντων μὲν οὖν. Καὶ ἡ γελάσασα Καὶ πῶς ἂν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, (c) ὁμολογοῖτο μέγας θεὸς εἶναι παρὰ τούτων, οἱ φασιν αὐτὸν οὐδὲ θεὸν εἶναι; Τίνες οὔτοι; ἦν δ' ἐγώ. Εἷς μὲν, ἔφη, σύ, μία δ' ἐγώ. Κἀγὼ εἶπον, Πῶς τοῦτο, ἔφην, λέγεις; Καὶ ἦ, Ῥαδίως, ἔφη. λέγε γάρ μοι, οὐ πάντας θεοὺς φῆς εὐδαίμονας εἶναι καὶ καλοὺς; ἢ τολμήσαις ἂν τινα μὴ φάναι καλόν τε καὶ εὐδαίμονα θεῶν εἶναι; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφην. Εὐδαίμονας δὲ δὴ λέγεις οὐ τοὺς τὰγαθὰ καὶ τὰ καλὰ κεκτημένους; Πάνυ γε. (d) Ἀλλὰ μὴν Ἑρωτά γε ὁμολόγηκας δι' ἔνδειαν τῶν ἀγαθῶν καὶ καλῶν ἐπιθυμεῖν αὐτῶν τούτων ὧν ἔνδεής ἐστιν. Ὁμολόγηκα γάρ.

« Αλήθεια; Κι αν δεν εἶναι σοφό, εἶναι αμαθές; Μήπως δεν σου περνάει ἀπὸ το μυαλό ὅτι ὑπάρχει καὶ κάτι ἐνδιάμεσο μεταξύ σοφίας καὶ αμαθείας;» «Τί εἶναι αὐτό;» «Το να ἔχεις ὀρθές ἀπόψεις» εἶπε, «χωρὶς να μπορεῖς να τις εκφράσεις, δεν καταλαβαίνεις ὅτι δεν εἶναι οὔτε γνώση -πως θα μπορούσε η γνώση να εἶναι κάτι ἀνέκφραστο; - οὔτε αμαθία - πῶς θα μπορούσε να ονομαστεῖ αμαθία, ὅταν ὑπάρχει σαφὴς ἀντίληψη τῆς ἀντικειμενικότητας;— ἀλλὰ, αν δεν κάνω λάθος, η ὀρθὴ ἀποψη καὶ σκέψη βρίσκεται ἀνάμεσα στη φρόνηση καὶ στην ἀμάθεια». «Δίκιο ἔχεις!» Εἶπα ἐγώ. Μὴ λοιπόν, μὴ θεωρεῖς ἀναγκαστικά αἰσχρό, ο,τι δεν εἶναι καλό ἢ κακό ο,τι δεν εἶναι ἀγαθό. Ἐτσι λοιπόν, καὶ σχετικὰ με τον Ἑρωτα, ἀφού καὶ ο ἴδιος παραδέχεσαι ὅτι δεν εἶναι ἀγαθός ἢ καλός, μὴν νομίζεις ὅτι πολὺ περισσότερο θα ἔπρεπε να εἶναι αἰσχρὸς καὶ κακός, ἀλλὰ κάτι ἐνδιάμεσο των δυο αὐτῶν». «Κι ὁμως,» εἶπα ἐγώ, « εἶναι κοινὰ ἀποδεκτό ὅτι πρόκειται για μεγάλο θεό· ὅλοι το λένε. » «Με τη λέξη ὅλοι,» εἶπε, «ἀναφέρεσαι στους εἰδήμονες ἢ καὶ στους ἀσχετους;» « Σε ὅλους,» εἶπα καὶ ἐκείνη γέλασε καὶ εἶπε θριαμβολογώντας: «Πῶς λοιπόν κάνουν λόγο για μεγάλο θεό αὐτοὶ που ἰσχυρίζονται ὅτι αὐτὸς δεν εἶναι καν θεός;» «Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ;» εἶπα ἐγώ. « Ἐνας ἐσύ » εἶπε «καὶ μια ἐγώ.» Καὶ ἐγώ εἶπα: «Δεν σε καταλαβαίνω, τί ἐννοεῖς;» Καὶ κείνη ἀνταπάντησε: «Εὐκόλα θα καταλάβεις. Δε μου λες; Ἀρνεῖσαι ὅτι στο σύνολό τους οἱ θεοὶ εἶναι εὐτυχημένοι καὶ καλοὶ; Μὴ μου πεις ὅτι θα τολμούσες να πεις ὅτι κάποιος ἀπ' τους θεοὺς δεν εἶναι εὐτυχημένος καὶ καλός;» «Ὁχι, μα το Δία!» Ἀπάντησα. « Κι ονομάζεις λοιπόν εὐτυχημένους, αὐτοὺς που δεν ἔχουν ἀποκτήσει τα καλὰ καὶ τα ἀγαθὰ;» « Ὁχι, βέβαια!» « Ἐλα που για τον Ἑρωτα παραδέχτηκες ὅτι λόγω ἔλλειψης των καλῶν καὶ των ἀγαθῶν τα ἐπιθυμεῖ αὐτά, γιατί τὰ ἔχει ἀνάγκη. » «Ναι, το παραδέχτηκα».

Πῶς ἂν οὖν θεὸς εἴη ὃ γε τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἄμοιρος; Οὐδαμῶς, ὡς γ' εἴκειν.
 Ὅρας οὖν, ἔφη, ὅτι καὶ σὺ Ἔρωτα οὐ θεὸν νομίζεις; Τί οὖν ἂν, ἔφην, εἴη ὃ Ἔρωτος; θνητός; Ἦκιστά γε. Ἀλλὰ τί μήν; Ὡσπερ τὰ πρότερα, ἔφη, μεταξὺ θνητοῦ καὶ ἀθανάτου. Τί οὖν, ὦ Διοτίμα Δαίμων μέγας, ὦ Σώκρατες· καὶ γὰρ πᾶν τὸ δαιμόνιον (e) μεταξὺ ἐστὶ θεοῦ τε καὶ θνητοῦ. Τίνα, ἦν δ' ἐγώ, δύναμιν ἔχον; Ἐρμηνεύον καὶ διαπορθμεύον θεοῖς τὰ παρ' ἀνθρώπων καὶ ἀνθρώποις τὰ παρὰ θεῶν, τῶν μὲν τὰς δεήσεις καὶ θυσίας, τῶν δὲ τὰς ἐπιτάξεις τε καὶ ἀμοιβὰς τῶν θυσιῶν, ἐν μέσῳ δὲ ὄν ἀμφοτέρων συμπληροῖ, ὥστε τὸ πᾶν αὐτὸ αὐτῶ συνδεδέσθαι. διὰ τούτου καὶ ἡ μαντικὴ πᾶσα χωρεῖ καὶ ἡ τῶν ἱερέων τέχνη τῶν τε περὶ τὰς θυσίας καὶ τελετὰς καὶ τὰς ἐπωδὰς καὶ τὴν μαντείαν πᾶσαν καὶ γοητείαν.

« Πῶς λοιπόν, θα μπορούσε να είναι θεός αυτός που δεν έχει μερίδιο στα καλά και στα αγαθά;»

«Δε γίνεται, απ' ὅτι φαίνεται».

«Βλέπεις λοιπόν», εἶπε, «ὅτι και συ δεν θεωρεῖς τον Ἔρωτα θεό;»

«Τί μπορεί νά 'ναι ο Ἔρωτας», εἶπα ἐγώ, «θνητός;» «Καθόλου!» «Ἀλλά τί;» «Κάτι ἐνδιάμεσο μεταξύ θνητοῦ και ἀθάνατου ,σύμφωνα με τα προηγούμενα,» εἶπε, και ἐγώ ἀπόρησα: «Δηλαδή, Διοτίμα, τί εἶναι αυτό;»

«Μεγάλη θεότητα, Σωκράτη· και για να το ξέρεις, κάθε θεότητα βρίσκεται ἀνάμεσα στους θεούς και τους θνητούς». «Και ποιες δυνάμεις ἔχει;» Ρώτησα ἐγώ. «Ἐρμηνεύει και μεταφράζει, στους μεν θεούς τα ἀνθρώπινα στους δε ἀνθρώπους τα θεϊκά· και πιο συγκεκριμένα, ἀπό τους μεν τις παρακλήσεις και τις θυσίες ἀπό τους δε, τις ἀπαιτήσεις και τις ἀποζημιώσεις για τις θυσίες και, καθὼς βρίσκεται στη μέση, συμπληρώνει τέλεια και τους μεν και τους δε, ὥστε τα πάντα ἔχουν συνδεθεῖ με τ' ὄνομά του. Με τη μεσολάβηση του, προοδεύει στο σύνολο της η μαντικὴ τέχνη και η τέχνη των ἱερέων και ἐκείνων που καταπιάνονται με τις θυσίες, τις τελετές, τις μαγανείες και γενικά τη μαντεία και τη μαγεία».